

GOŃCZYSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

Kupujcie!! Kajety i wszelkie przybory szkolne w największym wyborze **poleca: Sklep „Gońca”** II Aleja 26.

Polityka Polski

w oświetleniu niemieckim

Rozpoczęły się w Kopenhadze pertraktacje mające na celu ukonstytuowanie związku państw nadbałtyckich z Polską na czele, obejmującego łącznie z Finlandją 40 milionów ludności. Dalej odczuwamy ślady pewnego odprężenia w Gdańsku.

Następnie finalizują się negocjacje francusko - angielskie w przedmiocie paktu bezpieczeństwa.

Słowem, w majestatycznym spokoju dokonywują się wielkie przesunięcia na terenie stosunków Polski z zagranicą. Odczuwamy wszyscy, że dyplomacja zaczęła pisać nową kartę w olbrzymiej księdze dziejów.

Zjawiska te zafascynowały prasę niemiecką i poczyniła ona więcej miejsca poświęcając rzeczowej analizie polskiej polityki zewnętrznej. W wieczornym wydaniu „Berliner Tageblattu“ z dn. 28 sierpnia umieszczony został obszerny artykuł warszawskiego korespondenta tegoż pisma, omawiający nowe położenie Polski na tle stosunków międzynarodowych.

Korespondent ten niemiecki wyrobił sobie taki sąd o rzeczy:

„Prawie wszystkie sfery polityczne w Polsce widzą zmniejszenie się hegemonji Francji w Europie i wzrost wpływów Anglii. Nie byłoby one od tego, żeby dotychczasową rolę Polski, jako żandarma Francji nad Wisłą zamienić na rolę żandarma Anglii przeciwko Rosji. Z drugiej strony istnieje obawa, że na gruzach republiki sowieckiej powstanie nowa Rosja, która zaprzagnie realizować testament Piotra Wielkiego, co równoznaczne jest z postawieniem Polski w roli wasala Moskwy. Przeciwko podobnym usiłowaniom przyszłej „obywatelskiej“ Rosji — oczekuje się w Polsce decydujących gwarańcji ze strony Anglii. Polacy mówią że bez tych zabezpieczeń nie przyjdzie do głowy żadnemu polskiemu politykowi wyrazić zgodę na to, aby Polska szła na pasku Anglii“.

Poglądy niemieckie idą w tym kierunku, że Anglia, pragnie wygrać Polskę przeciwko Sowieciom za cenę obietnic rozszerzenia granic polskich dalej na Wschód. Obecne obniżenie temperatury w stosunkach gdańskich i polsko-litewskich — Niemcy przypisują również wpływom Anglii. Zresztą nie różnią się one w tych poglądach od litewskich polonofobów z prezydentem Smetaną na czele, który w „Lietuvis“ pisze:

„W ostatnich czasach Anglia i Francja, zwłaszcza ta ostatnia, popychają Litwę ku t. zw. związkowi nadbałtyckiemu, wiedząc, że niema innej drogi, jak przez Rygę i Rewel do pogodzenia Litwinów z Polakami w ten sposób, aby pierwsi zadowolili się jedynie tem, co mają, drudzy zaś, nie utraciwszy ani piędzi swego terytorjum, umocnili się na Litwie jeszcze bardziej.“

Najstraszniejszą atoli ewentualnością byłoby w tym wypadku wplątanie Litwy w wojnę przeciwko Rosji czy też przeciwko Niemcom. Udoskonale nie techniki wojskowej wyniszczyłoby całkiem niewielki naród litewski. Z 15-tu milionów Polaków pozostałoby w razie wojny jakie takie reszki, lecz z Litwinów, Łotyszów, Estończyków niemal nic by nie pozostało.“

Zdaniem Niemców Polska jest na rozdrożu i obecnie słowa, nadchodzące z Paryża, przestały być dla Polaków niewzruszalną ewangelją.

Ale w tych opiniach niemieckich za-

warta jest sugestia, mająca nas popchnąć na drogę awanturniczej polityki. Od chwili powstania Polski, — pod wpływem jasnowidzącej myśli politycznej i instynktu Narodu — poszliśmy ręką w rękę z Francją, z którą nas łączy rzadkie podobieństwo struktury społecznej i organizacji duchowej. Ta łączność, gwarantująca szczerą pokojową politykę obu sprzymierzonych państw, uchroni nas od awanturniczych

i ryzykownych imprez. Jeśli nam ktoś zarzuci imperjalizm i agresywność w polityce, — możemy zawsze ten zarzut odeprzeć twierdzeniem, że idziemy ręką w rękę z pokojową Francją.

Powoli świat cały i Niemcy w szczególności dochodzą do przekonania, że bronie się chcemy i potrafimy, ale nacelną naszą dążnością jest dążność pokojowa.

komiecie w materiał wojenny, posiadają także wybornie zorganizowane oddziały do rzucania bomb z gazem trującym.

Mimo tych przygotowań do wojny z Polską nie wierzy on aby wojna wybuchła rychło. Manewry były tylko demonstracją. Również nie wierzy wiadomościom, nadesłanym do Rumunji z Warszawy, że na Białej Rusi wybuchło poważne powstanie i że w Petersburgu jest rewolucja.

Osoby, przybyłe z Rosji opowiadają, że w manewrach brała udział ogromna liczba wojska (Pół miliona!!!) Wszędzie w owym czasie można było widzieć spieszących pod broń rezerwistów. Osobny korpus przewidziano do strzeżenia banków, domów, gmachów rządowych i mostów. W skład korpusu wchodziły tylko ludzie zaufani.

Dzienniki wiedeńskie rozpuszczają a lamające wieści o przygotowaniach rosyjskich na froncie rumuńskim nad Czarnym morzem. Prasa wiedeńska w ten sposób komentuje manewry sowieckie, które mają się odbyć na południu Rosji. Informacje wiedeńskie mają wszelkie cechy grubej sensacji i każą przypuszczać, że śródtem tych informacji są Sowiety, albowiem siły, które mają być zgromadzone do manewrów sowieckich, przedstawione są w niebywających cyfrach, jak np. pół miliona ludzi na granicy rumuńskiej, a jeszcze więcej nad polską granicą.

Niemcy gdańscy a senat

Demokraci chwają posta d-ra Mączyńskiego

Gdańsk. — Dyskusja, przeprowadzona w ubiegłym tygodniu w Volkstagu gdańskim nad deklaracją programową nowego senatu, wywołała w prasie tujszej obszernie komentarze. Za wyjątkiem organu nacjonalistycznego „Danziger Allg. Ztg.“ cała prasa niemiecko-gdańska potępia ostro wystąpienie nacjonalistów przeciwko nowemu senatowi, wytykając im przede wszystkim ich demagogiczne metody. „Danziger Rundschau“ (organ demokratyczny) podkreśla wystąpienie

prezesa Koła Polskiego dr. Mączyńskiego. Mowa posła polskiego była, zdaniem tego dziennika, wielkim sukcesem nowego senatu. Mowa ta — pisze „Danz. Rundschau“ — świetna zarówno pod względem treści, jak i formy, dowodzi, że i ludność polska popiera Senat, w jego dążeniu do uratowania W. Miasta. Z ubolewaniem jednak stwierdza ten dziennik, że centrum w przeciwieństwie do innych stronnictw koalicji senackiej, zbyt silnie ogląda się na nacjonalistów.

Wystąpienie Watykanu przeciwko dr. Beneszowi

Watykan ponownie zarzuca czeskiemu minist. spraw zagranicznych nieprawdę

Rzym. — „Osservatore Romano“ zamieścił odpowiedź na wyjaśnienia uzrządowe czeskiego ministerstwa spraw zagranicznych, odnoszące się do kwestji znanego zatargu o święto Hussa. Odpowiedź ta utrzymuje, że w tonie rzadko spotykanym w enuncjacjach dyplomatycznych, a zwłaszcza tak ostro znojej polityki, jak watykańska. Brzmi ona następująco:

1) Czesosłowackie ministerjum spraw zagranicznych nie ma nic do powiedzenia na twierdzenie p. Benesza, że on był w Watykanie. Twierdzenie to zostało już raz zdementowane przez „Osservatore Romano“. Czeskie ministerstwo spraw zagranicznych potwierdza więc swem milczeniem, że dr. Benes nie był w Watykanie, wbrew temu, co minister publicznie oświadczył.

2) Czeskie ministerstwo spraw zagranicznych uznaje teraz jako prawdziwe to, cośmy już powiedzieli, mianowicie, że w rozmowie z msgr. Borgangini, omawiano szereg różnych spraw, a na końcu wreszcie kwestję Hussa, tymczasem minister Benesz pisał przedtem, iż on ustala jak pewnik, iż przeprowadził dłuższą konferencję w Watykanie na temat Hussa. Obecnie ogranicza się tylko do tego stwierdzenia, że dłuższy czas konferował w sprawach kościelnych, a także i o święcie Hussa. Oczywiście tej dłuż-

szej konferencji na temat święta Hussa być nie mogło z tego powodu, ponieważ msgr. Borgangini wyraźnie oświadczył, iż podniesienie święta Hussa przez prawo do święta narodowego, będzie uważane przez Stolicę Apostolską za czyn o jak najdalej idących następstwach.

3) Minister spraw zagranicznych czy nie wteć dobrze, że nie wdaje się w polemikę na temat, czy ta rozprawa była rokowaniami lub nie w rzeczywistości sprawą ta rozegrała się tak, jak myślimy już ją przedstawił: Nie jest prawdą, jakoby p. dr. Benesz w roku 1924, w grudniu przybył do Watykanu i tam dłuższy czas rokował w kwestji Hussa i postawił odpowiednie propozycje. Praga teraz twierdzi, że minister Benesz zapropował msgr. Borgangini, projekt noty, którą Watykan byłby powiadomiony o formach, w jakich święto Hussa byłoby obchodzone, przez co unikniono by konfliktów. Z przykrością stwierdzamy, że p. dr. Benesz popadł tutaj w godny pożałowania zanik zamięci, podobny do tego, który go skłonił, ażeby powiedzieć, że przybył był do Watykanu. W rzeczywistości we wzmiankowanych rozmowach i w tych kilku zdaniach, które wymioniono w sprawie święta Hussa, nie proponował on msgr. Borgangini ani razu żadnego projektu noty.

Sowiety przeciw Polsce i Rumunji

Białogrodzki dziennik „Vreme“, odnoszący się sympatycznie do Polski, umieścił wywiad swego korespondenta z Rumunem p. Husarescu, który jest generalnym inspektorem istniejącego specjalnie w Besarabji urzędu bezpieczeństwa. P. Husarescu — stwierdza, że cała Besarabja jest zapełniona agentami bolszewickimi, że przed kilkoma dniami władze rumuńskie wykryły w Kiszyniowie wielki spisek bolszewicki, który liczył kilkudziesięciu członków. 50 spiskowców aresztowano. Po między aresztowanymi znajduje się wielu oficerów z byłej armji carskiej, którzy przyjęli służbę w rządzie bolszewickim, pozostając w Rumunji.

Bolszewicki urząd propagandy zagranicznej — oświadczył p. Husarescu

— uważa Polskę za dojrzałe jabłko (?), po które dziś może ręką sięgnąć, a toli Rumunja wciąż dla propagandy bolszewickiej jest niedostępna. Z tego względu bolszewicy zwrócili szczególną uwagę na Rumunję i starają się pokryć ją gęstą siecią propagandy.

Manewry armji bolszewickiej, które rozpoczęły się w połowie sierpnia, przeprowadzone zostały wyłącznie nadgranicą besarabską. Nie jest rzeczą wykluczoną, według informatora sprawozdawcy pisma serbskiego, że po manewrach nastąpi próba mobilizacja. Bolszewicy sądzą, że wojna z Polską skończyłaby się rychło ich kompletnym zwycięstwem (!?)

P. Husarescu przebywał pewien czas incognito w Rosji, gdzie badał stan armji.

Według jego spostrzeżeń, bolszewicy posiadają armję, zaopatrzoną zna-

TELEGRAMY.

Sprawy gdańskie w Lidze

Gdańsk. — „Danziger Neueste Nachrichten“ donoszą z Genewy, że rada Ligi narodów postanowiła omówienie spraw gdańskich odroczyć do dn. 15 września. Zdaniem dziennika, stało się to na prośbę senatu gdańskiego.

Prusy Wschodnie mają już dość wojny celnej z Polską

Królewiec. Odbyły się tu narady wschodnio-pruskich związków kupców i przemysłowców drzewnych. Podczas tych rokowań omawiano sprawę polsko-niemieckiej wojny celnej i stwierdzono, że wojna ta szkodzi w wielkiej mierze wschodnio-pruskiemu handlowi drzewnemu. Uchwalono rezolucję, domagającą się ułatwień w związku z zakazem wwozu drzewa.

Choroba Czczerina

Berlin. Z Moskwy nadeszła tutaj wiadomość, że Komisarz spraw zagranicznych Czczerin poważnie zachorował. W związku z jego chorobą rozeszły się powownie pogłoski o bliskim jego ustąpieniu z zajmowanego stanowiska.

Kongres pokoju

Nieporozumienie z delegacją niemiecką

Paryż. Uroczystość otwarcia Kongresu Pokoju zamącona została nieporozumieniem z Delegacją Niemiecką. Przewodniczący Reichstagu Loebę chciał zabrać głos natychmiast po przemówieniu Ministra De Monzie. Prezydium kongresu zwróciło się jednak do p. Loebęgo z prośbą by nie wygłaszał mowy, lecz by sekretarz odczytał jego słowa powitania. Na to Loebę nie chciał się zgodzić. Członkowie Delegacji niemieckiej uzależniają dalszy udział swój w obradach Kongresu od wyjaśnienia, jakich do magać się będą od Prezydium Kongresu.

P. Loebę oświadczył w rozmowie z dziennikarzami, że nie miał zamiaru poruszać w swej mowie sprawy przyłączenia Austrii do Niemiec.

Prezydent ministrów Painlevé przy-

jął dzisiaj p. Loebe'go na posłuchaniu i w rozmowie z nim wyraził się, że czas najwyższy, by stosunki niemiecko-francuskie tak się ułożyły, ażeby także ministrowie Francuscy mogli przyjechać do Niemiec.

Manewry armji francuskiej

Paryż. Jesienne manewry armji francuskiej rozpoczęły się wczoraj po południu i potrwać do d. 9 bm. Naczelne kierownictwo manewrów powierzono gen. G. Gourand. Manewry częściowo odbędą się na polach wielkich bitew, odbytych podczas ostatniej wojny światowej. Prócz właściwego programu manewrów odbędzie się także przegląd wojsk francuskich.

Manewry armji niemieckiej

Kwidzyna. Jutro rozpoczyna się nad granicą polską pod Kwidzyniem i niemiecką linją wielkie manewry, do których od dłuższego czasu trwały przygotowania. W manewrach tych weźmie udział gen. von Seeckt. W tym samym czasie przybył ma do Prus Wschodnich b. następca tronu. W ostatnich dniach sierpnia odbyły się w okolicy Eytun ćwiczenia i manewry organizacji wojskowych, pochodzących z powiatów nad granicą litewską, a mianowicie tylicyckiego, ragnickiego, pilkalskiego, gumbińskiego i stolińskiego.

Wojenna rada przeciw agitacji za wojną z Polską.

Wilno. Pod przewodnictwem generała Tuchaczewskiego, byłego dowódcy frontu zachodniego, odbyło się w Mińsku nadzwyczajne posiedzenie rewolucyjnej Rady wojennej, na której rozpatrywano szereg petycji rozmaitych organizacji, przeważnie Komunistów, wzywających do wojny z Polską. Na posiedzeniu temu stwierdzono, że ani sytuacja polityczna, ani materialne stosunki światowe nie pozwalają obecnie na prowadzenie wojny z Polską. Polecono Ispkocowi wydać polecenie zaniechania tego rodzaju akcji.

Powrót wycieczki robotników niemieckich z Rosji

Warszawa. — Wjechała wycieczka polityczna robotników niemieckich opuściła sowieci. Wyjazd z Leningradu na stał się wśród wielkich manifestacji. Nie siono transparenty z napisami: „Nie drogą Noskego i Scheidemana, lecz drogą Lenina“. Poza tem prasa w Leningradzie wydała specjalne numery w języku niemieckim. Artykuły zasadniczej treści podkreślały polityczne znaczenie tej wycieczki, a z treści ich wynika, iż światom najbardziej zależy na tem, aby przed zwołaniem nowej amsterdamskiej konferencji związków za wodowych, oraz Rady związków zawodowych Anglii, Francji i Niemiec podniesiono konieczność włączenia do amsterdamskiej międzynarodówki, również i międzynarodówki moskiewskiej.

Skazanie komunistów za manifestację przeciw-polskie

Paryż. — 5 komunistów, aresztowanych w czasie piątkowych manifestacji przed ambasadą polską, skazano na karę więzienia od 15 dni do 6 miesięcy z natychmiastowym wykonaniem wyroku.

Sawinko podobno żyje?

Moskwa. — Pewne tutejsze koła polityczne natrąfiły na ślad zakonspirowanego Sawinkowa. Według wiadomości, pochodzących z miarodajnego źródła, Sawinkow znajduje się obecnie na Kaukazie, gdzie pisuje artykuły do prasy sowieckiej. Miał on zapuścić brodzie i zmienić wygląd.

Niezależnie od tego, towarzysz Sawinkowa, który przeprowadził całą transakcję przeprowadzenia Sawinkowa przez granicę estońską do sowietów, niejaki Ponjcew, który zajmował się szpiegostwem w Polsce, zbliżył się bardzo ściśle do Polskiej Partji Komunistycznej w Moskwie, dążąc nieduwznie do porozumienia się z białoruską komunistyczną partją i prowadzenia przy jednym stole jednolitego planu zamachowego i antypolskiego łącznie z komunistami polskimi.

Wiadomość ta winna być wzięta bardzo poważnie pod uwagę przez odpowiednie czynniki, gdyż obecność Ponjcewa na kresach może być bardzo wadopodobną w niedalekim czasie. Z posiadanych danych można wnioskować,

że Ponjcew będzie starał się przez dostać w nielegalny sposób do Wilna.

Wrzenie w Chinach

Londyn. — Rząd w Kantonie wydaje coraz to nowe dekrety, które zaprzeczają wyraźną tendencjom komunistycznym. Konfiskaty bowiem własności stosowane są wobec własności angielskiej i japońskiej, natomiast własność chińska zostaje nieknięta. Jeden z dekretów dotyczy się oddzielenia Kantonu od Hong Kongu. Według ostatnich wiadomości angielskiej skierowują się do portu Hondu w Kantonie. W razie napotkania trudności angielscy mają użyć wszelkich najoszczędniejszych środków.

Ohydne morderstwo w pociągu

Berlin. — W pociągu pociąg-pospieszny, idącym z Amsterdamu do Berlina nieznaną sprawcą zamordował nauczycielkę holenderską, jadącą do Berlina. Zwłoki zamordowanej zostały wyrzucone przez okno. Towarzyszką zamordowanej, której podczas morderstwa nie znajdowały się w przedziale, gdzie zostało dokonane morderstwo, dały znać natychmiast do policji. Policja obstarwiła dworzec w Charlotenburgu kordonem, chcąc w ten sposób ujęć mordercę. Tymczasem wskutek nieprzewidywanych okoliczności pociąg zatrzymał się przed stacją, z czego najprawdopodobniej skorzystał morderca, i zdołał umknąć. Przyczyna morderstwa jest nieznana. Rzeczy zamordowanej zostały w przedziale pociągu.

Grecja ma powrócić do monarchji

Ateny. W kołach politycznych krąży pogłoski, że Grecja znajduje się obecnie w przeddzień ogłoszenia dyktatury wojskowej. Częściowa mobilizacja oficerów, przeprowadzona przez ministerium wojny oraz podróż premyera gen. Pangalosa do Itry, gdzie mieszka prezydent republiki greckiej, traktowane są przez opinię jako oznaki zbliżającego się przewrotu.

W sferach dyplomatycznych przypuszczają, że podczas pobytu gen. Pangalosa w Idrze zaproponuje on prezydentowi republiki dobrowolnie ustąpienie z tego stanowiska. Podobno istnieje porozumienie między gen. Pangalosem a oficerskimi organizacjami monarchistycznymi. Na mocy tego porozumienia zobowiązał się gen. Pangalos do wprowadzenia dyktatury wojskowej, która ma być pierwszym krokiem do restytucji monarchistycznej.

Obchód 900-lecia koronacji Bolesława Chrobrego.

Warszawa. — W sobotę 12 bm. Prezydent Rzeczypospolitej wyjedzie do Poznania oraz do Gniezna, gdzie weźmie udział w obchodzie 900-nej rocznicy koronacji Bolesława Chrobrego. W Poznaniu odbierze Prezydent przysięgę od kardynała Dalbora.

W myśl konkordatu wszyscy biskupi są zobowiązani do złożenia przysięgi na ręce Prezydenta Rzeczypospolitej, jako głowy państwa.

Min. Skrzyński w Berlinie

Berlin. — W przejeździe do Paryża bawił tu przez dwie godziny p. minister Skrzyński, którego na stacji witali „charge d'affaires“ Jackowski, w zastępstwie bawiącego na urlopie ministra Olszewskiego, sekretarz poselstwa Wojtkowski, przedstawiciel Polskiej Agencji Telegraficznej oraz tutejsi korespondenci pism polskich.

Bestjalstwo niemców wobec naszych optantów

Poznań. — Z wielką okazałością odprawiono wczoraj na cmentarz farny przy ul. Bukowskiego, zwłoki s. p. Michała Barczaka, 70-letniego starca optanta, wydalonego przymusowo przez policję niemiecką z Głogowa bez względu na to, że zmarły był chory i przedłożył policji w przeddzień wydalenia świadectwo lekarskie, stwierdzające, że Barczak ma zwapnienie żył, osłabienie serca i zaatakowane płuca, wskutek czego w ciągu przynajmniej 2-eh tygodni nie może być transportowany. Barczak zmarł w szpitalu miejskim w Poznaniu. W pogrzebie wzięły udział tłumy publiczności, dając wyraz oburzeniu na postępowanie władz niemieckich, tak odmienne od postępowania władz naszych, które w analogicznych wypadkach udzieliły niemieckim optantom, będącym w podobnym wieku i chorym; wszelkich możliwych ulg i zwłok w wyjeździe z granic Polski.

Kapitały zagraniczne trafiają już do przemysłu polskiego

Napływ kapitałów obcych do Polski trwa w dalszym ciągu dzięki gwarancjom, udzielanym z upoważnienia Skarbu Państwa przez Bank Gosp. Krajowego w granicach ustalonych.

W ostatnim czasie od dnia 10 lipca do końca sierpnia r. b. Bank Gospodar. Kraj. udzielił za poręką państwową szeregu gwarancji na ogólną sumę 717,000 funtów szterlin., 193,000 dolarów i 1,331,000 fr. fran.

Z kredytu zagranicznego dzięki tym gwarancjom między innymi skorzystały cukrownie „Mała Wieś“ i „Borowiczki“. Związek zachodnio-polskiego Przemysłu Cukrowniczego, Starachowickie Zakłady Górnicze.

Wydawanie dalszych gwarancji Bank Gosp. Krajowego uzależnia obecnie od zobowiązania sprzedaży walut obcych uzyskanych z pożyczek zagranicznych Banku Polskiego oraz zwraca coraz bacniejszą uwagę na oprocentowanie pożyczek zaciąganych zagranicą i warunki ich spłaty.

Je tak Niestój jak i kierownictwo tutejszego oddziału Banku dla Handlu i Przemysłu działało w porozumieniu z Nachmilnerem i Sachsem.

Co do osoby p. Niestoja, to jak się dowiadujemy nie może być jakiegokolwiek podejrzenia, gdyż posiada on na wszystko pokwitowania i dowody od Nachmilnera i Sachse wykazujące jego niewinność. Kierownictwo oddziału tutejszego Banku dla Handlu i Przemysłu uległo już zmianie. Były dyrektor został przez centralę tego Banku odwołany, a nowy kierownik w ubiegłym tygodniu objął swoje czynności.

Nader ciekawe, a dobrze znane tutejszemu ogółowi wypadki z ciemne przeszłości Nachmilnera dały mu możliwość dostępu do biur i zarządu domami hr. Potockiego w Łańcucie. Nic więc dziwnego, że indywiduum to potrafiło wykorzystywać w odpowiedni sposób, a jako skutki tego różne firmy są w posiadaniu bezwartościowych weksli ze sfałszowanym podpisem hr. Potockiego a puszczonego w obieg na grubszą sumę przez Nachmilnera.

Gdzie zbiegli i ukryli się Nachmilner i Sachse? To pytanie i związane z tem różne domysły intrygują wszystkich zainteresowanych i poszkodowanych w związku z tą olbrzymią afera, a tych jest bardzo wielu. Jedni z nich przypuszczają, że Nachmilner i Sachse przekroczyli granicę i ślad za nimi zginał, inni znow twierdzą, że ukrywają się na G. Śląsku lub na obszarach naszych wschodnich województw i to ostatnie przypuszczenie zdawać się będzie najprawdopodobniejsze.

Reforma rolna, a ustroj pieniężny

Dopiero uregulowanie ustroju pieniężnego w Polsce, pozwoliło przystąpić do rewizji ustawy o reformie rolnej z r. 1920. Zreformowanie ustroju rolnego jest związane ściśle z ustrojem publicznego kredytu długoterminowego i dopiero uregulowanie podstaw tego kredytu, przez wprowadzenie stałej jednostki monetarnej, umożliwiło ponowne zrewidowanie ustawodawstwa i ostateczne uregulowanie stosunków rolnych w Polsce, na drodze ustawy.

Dzięki sanacji stosunków walutowych, dopiero możliwe jest stworzenie potęgi i siły pieniądza, dzięki któremu dopiero każdy warsztat pracy nabiera istotnej wartości, dla posiadacza, społeczeństwa i państwa.

Jeżeli obok reformy pieniądza jesteśmy w przededniu unormalizowania naszych stosunków gospodarczych, to posiadamy dwa sprzyjające czynniki, dla reformy agrarnej.

Dla ludności rolniczej przy współdziałaniu obydwu tych czynników, rozszerzy się pole realizacji swych dążeń, w kierunku stworzenia nowego warsztatu lub rozszerzenia posiadanego.

Przy pewnej stałości stosunków w omawianym zakresie, społeczeństwo będzie mogło wydobyc siły moralne i ekonomiczne, w kierunku organizacji kapitału, i w ten sposób przyczynić się nadal do odrodzenia gospodarczego Rzplitej. Pogląd ten podzielała w...

Towarzystwo Gimnastyczne „SOKOL“ w Czerstowie

urządza w niedzielę, dn. 6 września r. b. w Parku 3-go Maja stałamię wielką zabawę ogrodową p. n.

Wrześniówka

Bogaty program zabawy przewiduje: **POPISEY GIMNASTYCZNE.**

Loterja fantowa, 2000 cennych fantów, każdy los wygrywa. Koło szczęścia, konfetti, pocztka francuska, oraz niebawoma atrakcja

Wzlot balonem

stałowego lotnika chińskiego Bon-czu-cza. Ognie sztuczne i wiele innych niespodzianek. Bufet obfity na miejscu. Początek zabawy o godzinie 3-iej po poł. Bilety wejścia po 50 gr., a dla uczniów, szeregowych i członków po 30 gr.

Przybawajcie, a ubawicie się!

Muzyki fortepianowej

oraz nauk teoretycznych udziela b. uczennica wyższej szkoły Muzycznej im. Fr. Chopina w Warszawie.

Wiadomość II-ga Aleja Nr. 29.

Szantaż firmy Nachmilner i Sachse w Zawierciu.

Szantaż firmy zatacza coraz szersze kręgi. — Tow. Akc. dla przemysłu spirytusowego i chemicznego poszkodowane na 500 tysięcy złotych. — Falażowe weksle z podpisem hr. Potockiego z Łańcuta w obiegu. — Ciekawe rewelacje poszkodowanych. Gdzie zbiegli Nachmilner i Sachse?

Z chwilą szantaży i ucieczki właścicieli firmy Nachmilner i Sachse nikt nie przypuszczał, że naduzycia ich będą wynosiły tak poważne sumy. Dziś dopiero można zorientować się mniej więcej do jakich potężnych sum dochodzą ich naduzycia. Szantażycy ci nie ograniczali się tylko do grasowania w Zawierciu i okolicach, ale swoją „działalność“ prowadzili na Górnym Śląsku i Małopolsce. Oprócz poszkodowanych, o których już pisaliśmy, ostatecznie pretensje swoje zgłosiło Tow. Akc. dla przemysłu spirytusowego i chemicznego w Krakowie, ul. Miłkowska 32 na sumę 500 tys. zł. Również w obiegu znajduje się dużo sfałszowanych weksli tej firmy, puszczonej przez Nachmilnera i Sachsa. Ze swej strony powyższa firma wyznaczyła po ważniejszą sumę pieniędzy, jako nagrodę za schwytańie Nachmilnera i Sachse.

Bardzo ciekawe są rewelacje jednego z poszkodowanych, właściciela składu wódek w Bedzynie, który stwierdza, że kiedy przybył do Zawiercia, by porozumieć się z Nachmilnerem i Sachsem na jakiej podstawie ci ostatni puszczili mu w obieg jego weksle

gwarancyjne i czy takowe wykupia, to zaszedłszy do mieszkania Nachmilnera, zastał tam ludzi, którzy ładowali rzeczy na furmanki, a między nimi był obecny obywatel miejscowy Niestój, który jako pierwszy wraz z innymi ładował rzeczy na swe furmanki. Poza tem tenże stwierdza, że Niestój musiał działać z Nachmilnerem i Sachsem w cichem porozumieniu, albowiem brał od nich dużo towaru w komis i sprzedaż odręczną, oraz pierwszy spowodował brak gotówki przez pomieszczenie wódek w różnych miejscach, z czego wynikałoby, że należność za towar jest u Niestoja, ewentualnie w miejscach jemu już wiadomych.

Poszkodowany idąc dalej w swych zeznaniach stwierdza, że Nachmilner i Sachse nie zainteresowanie wydawali bankietu w mieszkaniu prywatnym Nachmilnera i w restauracjach na część dyrektora, prokurenta i innych bankowców Banku dla Handlu i Przemysłu oddział w Zawierciu, poza tem otrzymywali oni od Nachmilnera i Sachse różne prezenta.

Ostatecznie w swoich zeznaniach poszkodowany wysnuwa konsekwencje

WÓDKI, KONIAKI, ARAKI I LIKIERY KRAJOWE I ZAGRANICZNE.

Sardynki, Kompoty, Konserwy, Pomidory, Kawior, Sery, Masło i Salami węgierskie. Porter angielski i Krajowy, Piwo i Wody. **Poleca po cenach przystępnych**

HANDEL WIN I TOWARÓW KOLONJALNYCH

M. SZYBOWSKIEGO, II-ga Aleja Nr. 21.

Ogłoszenie.

Magistrat m. Częstochowy niniejszym zwraca się do osób zainteresowanych o nie zamawianie afiszów reklamowych ponad miarę 60x80 cm. gdyż plakaty o większych rozmiarach nie mogą być rozlepiane na miejskich tablicach ogłoszeniowych ze względu braku miejsca na tychże tablicach. **MAGISTRAT**

Ceny zboża w Kraju

wobec widoków ekonomicznych

Ruch eksportowy w swem bezpośrednim oddziaływaniu na stan rynku wewnętrznego i na kształtowanie się cen zbożowych zasadniczo zmierza zawsze do wyrównania ich z cenami wreszchwiatowemu i utrzymaniu na mniej lub więcej jednakowym poziomie. Z punktu widzenia tej zasadniczej tendencji — obawa zwyczajki cen na naszym rynku wewnętrznym — narazie nie może być uważana za realną, ponieważ notowania giełd zachodnio-europejskich nie wykazują w porównaniu z naszą różnicę, zachęcających do zbyt żywnościowego zapotrzebowania na nasze zboże. Pozażem — nie należy zapominać — że na zatamowanie naszego eksportu wpływają jeszcze okoliczności przypadkowe, do których prze-

dewszystkiem należy zaliczyć wojowniczą postawę Niemiec w stosunku do naszych produktów rolnych. Drugim czynnikiem, który utrudnia odpływ za granicę polskiego zboża — są braki naszej organizacji handlowej, — brak elewatorów, defekty transportowe etc. Pociąga to za sobą ten skutek, że technikę wywozu zboża z Polski czyni nienormalnie drogą, — tak iż różnica cen miejscowych i zagranicznych musi osiągnąć 5 złotych na centnarze metr. — ażeby eksporter widział dla siebie rachunek w skierowywaniu go do krajów odbiorczych. Wobec powyższego i wobec ogólnej koniunktury panującej na wreszchwiatowym rynku zbożowym — nie należy spodziewać się znaczniejszej zwyczajki cen w kraju.

RUTYNOWANA NAUCZYCIELKA POSIADAJĄCA PATENT KONSERWATORJUM WARSZAWSKIEGO
udziela lekcji
MUZYKI I TEORJI
Marja de Tisserant Ginter
Aleja III 58.

Wskutek pęknięcia czaszki i naruszenia mózgu — Beksa po zagojeniu rany zdradził objawy obłąkania i został umieszczony w Tworkach.

Po przesłuchaniu świadków i przemowach prokuratora Plucińskiego i obrońcy z urzędu mec. Winnickiego, Sąd ogłosił wyrok, mocą którego oskarżony — Roch Wester skazany został na rok więzienia, z zaliczeniem aresztu prewencyjnego.

Wypłaty w walutach zagranicznych. Ukazały się notatki zamierzone, jakoby przez min. skarbu, nowem uregulowaniu sprawy wkładów walutowych w bankach w tym sensie, aby wkłady te mogły być wpłacane tylko w walucie polskiej po kursie dnia. Jak wiadomo, sprawa wkładów walutowych uregulowana jest dotychczas rozporządzeniem dewizowym z dnia 27 maja 1925 r. („Dz. Ustaw” Nr. 57 poz. 408), który brzmi:

Wprowadzenie rachunków i przyjmowanie wszelkiego rodzaju wkładów w walutach zagranicznych oraz dokonywanie wpłat tych rachunków lub zwrotów wkładów w efektywnych walutach zagranicznych jest dozwolone bez ograniczeń przedsiębiorstwom, uprawnionym do zajmowania się czynnościami bankierskimi. Zmiana powyższych przepisów, nie czyniących ograniczeń co do sposobu zwrotu wkładów walutowych, nie jest brana pod uwagę przez min. skarbu.

Walka z jaglicą. Ponieważ otwarte przez Polsko-Amerykański Komitet Pomocy Dzieciom dwa zakłady dla leczenia dzieci jaglicznych (w Warszawie i w Sremie) zostały całkowicie zapelnione, a do Komitetu napływają wciąż liczne zgłoszenia dzieci dotkniętych jaglicą — więc Komitet zamierza powiększyć zakład dla dzieci jaglicznych w Warszawie o dalsze 140 łóżek.

Polsko-Amerykański Komitet Pomocy Dzieciom zamierza się do Magistratu m. Warszawy o wyznaczenie sum, niezbędnych na odnowienie i rozszerzenie zakładu dla leczenia dzieci jaglicznych.

Tanio nabyły jedwabny materiał. Właściciel sklepu bławatnego Dawid Polus (I Aleja 3) zameldował policji, że dwie młode kobiety, oglądając materiał, skradły mu sztukę jedwabiu, wartości 170 zł.

Przeprowadzone dochodzenie policyjne nie ustaliło, że kradzieży tej dokonały mieszkanki Dąbrowy Górniczej, Marianna Trocka i Józefa Tyrek, które zostały aresztowane.

Przemysłowca tytoniowa. Na stacji zatrzymano Helenę Chwasę, ul. Kordeckiego 15, która wiozła 10 kg. tytoniu niemieckiego. Tytoni odesłano do Urzędu celnego w Sosnowcu, a z drzemniczki spisano protokół.

Pomoc rządu dla robotników Zagłębia Dąbrowskiego.

Warszawa. Premier Grabski zaważwał do Warszawy wojewodę kieleckiego p. Manteuffla, celem omówienia z nim pomocy rządu dla robotników w Zagłębiu Dąbrowskiem. Nad sprawą tą debatował zarząd Główny Państwowego Funduszu Bezrobocia, pod przewodnictwem dyr. Szubartowicza. Uchwalono wystąpić z wnioskiem do ministra pracy, aby pracującym trzy dni w tygodniu robotnikom w Zagłębiu Dąbrowskiem, wypłacać zapomogi. Zarząd Główny Państwowego Funduszu Bezrobocia, przyjął preliminarz budżetowy na wrzesień w wysokości 3,700 tys. zł. i uchwałił przedłożyć na wrzesień akcję doraźnej pomocy dla bezrobotnych w dotychczasowym zakresie.

ZE ŚWIATA

(-) Sowiety zapraszają do siebie wynalazców gazów trujących. — Niedawno założony w Moskwie Międzynarodowy Związek wynalazców, wzywa wszystkich wynalazców całego świata, którzy sympatyzują z rządem sowieckim i z komunizmem, ażeby zgłaszały swoje wynalazki w zakresie chemii, które mogłyby być używane w celach obrony republiki sowieckiej.

(-) Nowy olbrzymi dworzec w Chicago. Dnia 24 lipca ogłoszono do użytku w Chicago nowy dworzec „Union Railway-Station”, którego budowę rozpoczęto w r. 1915. — Koszta wyniosła okragło 60 milionów dolarów. Dziennie może na razie odchodzić z tego dworca 300 pociągów, a w budynku może się pomieścić 5,000 pasażerów i 400 ton bagażu. Front dworca jest na 21 piętrowy wysoki. W gmachu mieszczą się biura 4 towarzystw kolejowych.

TABELA WYGRANYCH

LOTERJI PAŃSTWOWEJ.

W 204 dziesiąty i ostatnim dniu:

202,000 zł. na Nr: 24420.
Po **2,000** złotych na Nr-y: 2340 37703.

Po **600** złotych na Nr-y: 3147 27449 30725 37578.
500 zł. na Nr: 36861.
Po **400** złotych na Nr-y: 21191 21699 37732 38304 41583.
Po **300** złotych na Nr-y: 3512 4920 6272 12267 21450 23157 29592 31922 42288 42964 45545.
Po **250** złotych na Nr-y: 291 579 1205 2889 3013 4769 6861 8671 10961 11639 13383 13496 14550 14870 14976 21127 21892 21942 23073 23473 24879 25164 25259 25936 26126 28774 30113 32430 38787 34106 34528 34833 37114 37965 38977 39973 40249 42045 42885 43731 44253 45597 46601 47921 48380 49786.

zupelności nasze sfery rządowe. Przy omawianiu projektu wykonania reformy rolnej, często poruszano sprawę finansowania tej reformy.

Ze strony przeciwników reformy, jako argument był stawiany brak kredytu publicznego, uniemożliwiający faktycznie przeprowadzenie zmian w ustroju agrarnym. Nie ulega wątpliwości, że gdyby bogactwo narodowe w postaci kapitału pieniężnego, i związane z tem kredyt długoterminowy, skutkiem dewaluacji, wywołanej wojną i gospodarką powojenną nie był zniszczony, to reforma agrarna dużo łatwiej, dużo skuteczniej i dużo pozytywniej mogłaby się rozwijać i sięgać głębiej gospodarstwa narodowego.

Atoli kredyty długoterminowe nie mogą być uważane za warunek bezwzględny, przeprowadzenia zmiany ustroju rolnego w Polsce. Przedewszystkiem, należy zauważyć, że przy pomocy odpowiedniej uświadomienia pracy instytucji kredytowych, na te dobrze ufundowanego pieniądza, kredyt ten po woli się odradza i stale wzrastać będzie. W okresie kiedy jest on niedostateczny, będzie można zapewne zaobserwować, że przechodzenie ziemi z rąk wielkiej własności, do rąk drobnych rolników, odbywać się będzie w ten sposób, że pierwsze miejsce z przodu nowych nabywców ziemi, zajmą ci nabywcy, którzy mniej będą potrzebować korzystania z kredytów długoterminowych. W miarę tego, jak długoterminowy kredyt publiczny będzie się wytwarzał, będą mogły być uruchomione większe inwestycje, przy przechodzeniu ziemi w ręce drobnej własności.

KRONIKA.

O budowę pomnika H. Sienkiewicza w Częstochowie. — Komitet budowy pomnika H. Sienkiewicza w Częstochowie komunikuje nam, iż uzyskał zezwolenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 6 go czerwca 1925 roku Nr. B. P. 4569 na zbieranie ofiar na budowę pomnika na terenie b. zaboru rosyjskiego i Małopolski z mocą obowiązującą do 31 grudnia 1925 r.

O moratorium mieszkaniowe dla bezrobotnych. Zgromadzeni bezrobotni pracownicy umysłowi, na ostatnim zebraniu w lokalu Związku Zawodowych obok rezolucji do rządu i władz lokalnych, uchwalili jednomyślnie prosić posła Pużaka o opracowanie i wniesienie na najbliższą sesję Sejmu, noweli, do ustawy o Ochronie lokatorów, dotyczącej moratoriumu mieszkaniowego dla bezrobotnych tak pracowników umysłowych jak fizycznych, zabezpieczającej na cały czas pozostawania pozwanego bez pracy, z powodu okoliczności od niego niezawisłych, gdyż dotychczasowe przepisy Ustawy z dnia 11 kwietnia 1924 r. o ochronie lokatorów (Dz. Ust. 39 poz. 406 z d. 10 maja 1924 r.) rozdział V, art. 23 p. 1, 2, uwzględniają tylko okres 6-miesięczny.

Nowela do ustawy o podatku majątkowym

W najbliższym czasie władze ustawodawcze będą rozpatrywały projekt noweli do ustawy o podatku majątkowym. Projekt ten ma na celu rozgraniczenie kontyngentu w wysokości 50 milionów złotych, przypadającego na rolnictwo, oraz rozdzielenie go na inną kategorię płatników. Jak wiadomo, dwie trzecie obszaru ziemi zgodnie z istniejącą ustawą jest wolne od podatkowego kontyngentu wobec czego cały ciężar tego podatku kontyngentowego spadnie na większą własność. Centralny związek polskiego przemysłu, handlu, górnictwa i finansów czyni odpowiednie kroki w ministerstwie skarbu, mające na celu zabezpieczenie przemysłu i handlu przed ewentualnym obciążeniem tej kategorii płatni-

Epilog Krwawego sporu o granicę.

Roch Beks — w Tworkach, a Roch Wester w więzieniu. Na piątkowej kadencji Sad Okręgowy w Częstochowie pod przewodnictwem sędziego Walosińskiego rozpoznawaliśmy sprawę Rocha Westera, oskarżonego o ciężkie uszkodzenie ciała, dokonane podczas sporu i bójki na osobie Rocha Beksy w dniu 15 maja 1925 r. we wsi Ręblichach Królewskich. Z aktu oskarżenia wynika, że spór o granicę rozpoczął Roch Beks, który zamierzył się oczyszczeniem na Rocha Westera, w następstwie czego Wester uderzył Beksę w głowę drewnianą kopaczką. —

Szkoła Wychowawcza
St. Ligęzówny
w Częstochowie, Kościuszki Nr. 9
Zapisy dzieci od lat 3
Przygotowania do klasy I
Kancelaria otwarta od 10 do godz. 5 po poł. codziennie prócz świąt.

NAUKA GRY na FORTEPIANIE I SKRZYPCACH WEDŁUG NAJNOWSZEJ METODY.
Rozpoczyna 8-go Września 1925 r.
HERMAN RAPAPORT
II-ga ALEJA 35. — tel. g. 10 — 1 pp. i od 4 — 7 w.

6). **TOMASZ LIE**
O ZACHODZIE

powieść tłumaczona z oryginału norweskiego

— No i cóż Fanny, nie myślisz o tworczych dzisiaj? — zapytała ją wreszcie, widząc, że się nie zabiera do rozcięcia sznurka.

W jednej chwili uwolniła od niego pudełko i podniosła nakrywkę.

— Ach! cóż za cudny zapach!... Na wierzchu w wacie leżały świeże, rzadkie w tej porze kwiaty... wzięła je do ręki i dostrzegła, że nie wypełniały one pudełka, pod niemi była nowa warstwa waty i przechodzili w kratę przeciągnięte pensowne wstążki.

Prędko odrzuciła wate i podniosła jedwabne wiązania, wydobyła z pod nich białe przelśniące, ze słonczymi brzegami futerał.

— Prosto z Paryża! — zawołała.

W futerał spoczywał ogromny, wspaniały, kosztowny malowany wachlarz z kości słoniowej. Otworzyła go szeroko, by się przedstawił w całym blasku swej piękności.

— Co mu też nie przyjdzie na myśl, temu Wingardowi!

— Bardzo, bardzo ładny — niezwykle gustowny — wyrzekł doktor, unikając wszakże dotknięcia wachlarza który mu żona podawała. — Może tam jeszcze co znajdziesz, gdy dobrze poszukasz — dodał z przymusem.

Rozkładała go i składała wciąż, wreszcie podbiegła z nim do lustra.

— A co ładnie mi z nim? — wołała.

— Niezmiernie ci do twarzy.

— A tobie, dziaduniu, podobam się tak?

Ziadek podniósł okulary na czoło i zaczął przypatrywać się jej uważnie.

— Zbyt kłowna rzecz, bardzo kosztowny prezent — wyrzekł tylko.

Skrzywiła usta, bo spodziewała się czegoś więcej.

— Ach jakież to zapach, my tu takich perfum nie mamy — mówiła, przykładając sobie mięciutką, jedwabistą, naperfumowaną wate do twarzy, pieszcząc nią szyję i policzki.

Stojąc za stołem, przyglądała się znów sobie w lustrze, lecz po chwili twarz jej przybrała wyraz niechęci i niezadowolenia.

— Zeby to można było przedstawiać się na koncercie z po za takiego stołu i wiecznie zasłoniętą olbrzymim wachlarzem — wyrzekła w końcu z goryczą — wyglądam jak syrena, co tylko do połowy może być widziana.

Złożyła wachlarz, jakby go chciała schować i mówiła znowu:

— Dobrze i to mieć, na pamiątkę, że znalazł się ktoś, co przypuszczał, iż taki przedmiot może być dla mnie stosowny.

— I ja nie wątpię przecież, że to jest dla ciebie stosowne, że przy twej zręcznej, wysmukłej figurze, taki wykwintny i elegancki wachlarz wyda się

doskonale, a jeżeli ci go nie kupilem, to tylko z powodu, że nie mam środków na takie wydatki.

Ton jego mowy wydawał się naturalny i wesoły, lecz dla wprawno ucha dziadka czuć w nim było odgłos upokorzenia.

— A jednak, nigdy go nie będę używała. Alboż mam choć jedną suknię, do którejby pasował? Żółta brzydka i już niemodna, w tej czarnej z dzetami paradowałam i tak dość długo, a stara zielona jest zupełnie niemożliwa. Nie życzę sobie, by ze mnie żartowano...

Ręce doktora, skrzyżowane na plecach, poruszały się żywo, palce bębniły coś zawzięcie a chód jego stał się szybszy.

— Hm! hm!... — pomrukiwał.

— Kobieta w mojem położeniu musi się nieraz zdobywać na najwne kłamstwa. Zbędę Wingarda tem, że nie chcę używać wachlarza, nim nowa moja jedwabna suknia nie będzie gotowa, a że się tego nigdy nie doczekamy...

— Więc domyśli się i ofiaruje ci ja... czy to może chciałaś powiedzieć?... wybuchnął tym razem doktor, lecz powstał się natychmiast — czy wiesz, gniewa mię to, iż ani przez chwilę nie przyszło ci na myśl, że jabym przecież mógł kupić ją dla ciebie? Jedwab czy aksamit — wszystko mi jedno, wybieraj, co ci się podoba. Chcę, żeby żona moja wspaniale wyglądała.

ła. Cóżbyś tak powiedziała na czarną aksamitną toaletę?

— Czarna? — zamyśliła się — nie! Widziałam u Jansena jedwab...

— Dobrze, dobrze, niech więc będzie u Jansena.

— Czy ty słyszysz, dziaduniu, co on wyrabia? — odwołała się do starego, widocznie zupełnie udobruchana.

— Będę więc miała przelśniącą ciemno-bordo materję. Ach! jakże to będzie ładnie! Muszę ją mieć, muszę koniecznie... On zawsze taki. — Śmiała się i cieszyła, wachając kwiaty i składając wachlarz do ozdobnego futerału.

— Zaraz dziś, na próbie u Fidemanów, podziękuję Wągardowi... Wyobrażam sobie, jak się ubawi, gdy mu opowiem o skutkach, jakie pociągnął za sobą jego prezent... z jego powodu dostanę od męża śliczną, jedwabną suknię.

— Powiedz lepiej, że dostałaś, bo gotów przysłać nam tu jeszcze suknię dla ciebie!...

— Ale mój drogi, dajże pokój, już ja sama powiem, jak należy. Wystąpię z taką hojnością, bym mogła uniknąć kłamstwa, po cóż więc mam je koniecznie popelniać?!

Dziadek odchrząknął parę razy, zabrał swoje gazety i poszedł na górę.

Niedługo potem Ingwald uchylił drzwi do jego pokoju. Zdarzało się nieraz, że korona a nawet dwie spadły mu jak z nieba, gdy dziadek był w takim humorze.

(d. c. n.)

Teatr „ODEON” **KTO ZABIŁ...?**
Program od soboty 5-go do poniedziałku 7-go września 1925 r.
!!! Tylko 3 dni!!!
Szczegóły w afiszach i programach.
Początek ostatniego seansu o g. 9 i pół w.
Ceny miejsc popularne: Krzesło tylko 1 zł. (z podatkiem.)
Wstrząsający dramat 7-miu aktach z życia współczesnego, według powieści **JOHNA GALWORTHY**.
W rolach głównych: uroczą **BETTY COMPSON** i słynni **RYSZARD DIX** i **LEWIS STONE**.
RZECZ DZIEJE SIĘ W ANGLJI
Nad program: **„GŁOWA DO GÓRY”** Pełna humoru groteska, ze słynnym amerykańskim komikiem **JOE ROCK** w roli głównej.

TEATR „NOWOŚCI” **Mężczyzna, Kobieta, Małżeństwo**
Program od czwartku 3 do poniedziałku 7 września
Początek przedstawień w dniu powsz. o godzinie 5 ej w sobotę o 4-ej, w niedzielę i święta o 3-ej po poł.
Ostatni seans **9,30 wiecz.**
Ceny miejsc nieopodwyższone krzesło 1 zł. włącznie z pod. mag.
Wielki film w 7 wielkich aktach* zaczerpnięty z życia kochającej kobiety i ciepiącej bardzo dla miłości i wiary. W roli głównej **DOROTA FILIPS**.
Mężczyzna nie kierując się próżną ambicją, nieodmawiając kobietom ich praw. Kobiety! Trój! walczcie o prawo matki do dziecka sob. f. im **Mężczyzna, Kobieta, Małżeństwo**.
Nad program: **NIEDAM SIĘ** farsa w 2-ach aktach.

Kino-Teatr „Nowy” **Dokończenie wielkiego programu Monstrel**
Od czwartku 3 do niedzieli 6 września (wł.)
Ceny miejsc popularne, 1 złoty wraz z podatkiem.
Wejście na salę wyłącznie na początek seansów.
Najnowsze PRZYGODY TARZANA wśród małp
III i IV serje (dokończenie) ultrasensacyjnego filmu w 14 wielkich aktach, w jednym programie.
III serja „Wśród morza piasku” IV serja „Wyprawa po skarby Ofira”
W roli Tarzana **ELMO LINCOLN**.
Wobec nadzwyczajnej długości tego*obrazu początek seansów w niedzielę o godz. 2 i pół, w soboty o godz. 3 i pół, w dniu powszednie o godz. 4 i pół pp.

Powiatowa Kasa Chorych w Częstochowie
Dziś dyżury lekarzy chorób wewnętrznych.
4-go września r. b.
Dr. Kędzierski ul. Piłsudskiego 5
5-go września r. b.
Dr. Kahl ul. Dąbrowskiego Nr. 7.
Dziś dyżury lekarzy chorób wewnętrznych.
4-go września r. b.
Dr. Russ i Aleja № 4.
5-go września r. b.
Dr. Tomaszewski Panny Marji 62.

Dr. BATAWIA
powrócił
Choroby gardła, nosa i uszu
od 4-ej do 6-ej

BIURO PRÓSB i TŁOMACZE
Józefa Potażnika
ulica Kilińskiego Nr. 4.
przeniesione zostało do frontowego lokalu w tymże domu.
Czynne w dniu powszednie od godziny 9-ej do 1-ej i od 2-ej 6-ej wiecz.

Cyrk Staniewskich **Dziś! w piątek 4 września**
Benefis MISTRZÓW NA ROWERACH Barańskich
Dziś benefisanci wykonają specjalnie następujące produkcje:
1. Śmiertelna jazda na czterometrowym rowerze w wózku z zawiązanymi oczami.
2. Transformacja na jednym kole.
3. Skok na rowerze przez 4 ludzi.
4. Jazda na jednym kole po barjerze.
5. Taniec „TUBILJON” na rowerach.
6. Football na rowerach.
7. Rzymska piramida z 6 osób na rowerze.
8. Odważna jazda z 2 osob na motocyklu.
9. Djabelny młynek w ogniach.
i wiele innych akrobatycznych trików na rowerach.
Dziś program zwiększony.
OSTATNIE WYSTĘPY
KAPITANA SLEMA i MISS ALICE
BIM-BOM w oryginalnym nowym repertuarze. **A. CINISELLI** nowa tura-koni.
Pozatem wspaniały program cyrkowy.
Początek o godzinie 8-ej m. 30 wieczor. Kasa czynna od godziny 6-ej m. 30 wieczor.

Uciekl
pies - foxterjer czystej rasy Laskawego znalazce proszę zwrócić za wynagrodzeniem
Cyrk Staniewskich.
Gilcerotostat ziarnisty „ORBIS”
czysty i z żelazem
Najracjonalniejszy środek przy wyczerpaniu fizycznym i umysłowym oraz przy Krzywicie dla dzieci. Sprzedają apteki i sklepy apteczne. Zadać z firmą T-wo dla Przemysłu i Handlu Aptecznego „ORBIS” Sp. Akc.
Ćmielów
II-ga ALEJA 42
poleca
Łóżka żelazne
angielskie i wiedeńskie
Umywalnie. Wyżymaczki.
Prosimy o uregulowanie zaległej prenumeraty

Zarząd Nowej Synagogi podaje do wiadomości, iż z dniem 6 września r. b. w godzinach od 5-ej do 8-ej wieczorem codziennie przez soboty odbywa się w Kancelarii Synagogałnej wynajem pozostałych w niewielkiej ilości miejsc na nadchodzące święta.
Bez biletów wejścia, wstęp na nabożeństwo wzbroniony.

Najpopularniejszy Ból głowy
usuwa ją prozaki dnia dorosłych
Z kognakiem
wyrobu aptek
N. Gąsienkiego
w Warszawie Spraz dają apteki!

Rutynowana
nauczycielka daje lekcji muzyki i teorii. Wiadomość ul. Dąbrowskiego 10 Biblioteka Miejska. 5.7. lub Śląska 6 m. 3 od 11 - 12
Ogrodnik
samotny wieloletni praktyk we wszystkich gałęziach ogrodniczych obejmuje posadę od zarz do większego majątku wiadomość Ciemna 158 An. Przybylski.

Pokój
na I piętrze od frontu z balkonem w Śródmieściu do wynajęcia. Wład. Dąbrowskiego 8a m. 3, między godziną 2 4.
Francuskiego
i angielskiego gruntowna, szybka nauka. Dąbrowskiego 6a - 6.
Pończochy
najtańszej poleca wytwórnia „Syrens” Kościuszki 41.

Kaszki chrypek, duszności usuwają oryginalne
Pastyłki
Belgijskie
z marką „Kiguit” i la Valde, bez gumy. Sprzedają apteki i drogerie.